

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 152.

V Ljubljani, v sredo 8. julija 1885.

Letnik XIII.

Carinska zveza z Nemško — naš pogin!

Madjari so Avstriji že marsikako sitnost in škodo napravili, pa jo bodo še, če se jim ne odkaže prostor, kateri se jim spodobi. Kako so se še leta 1879 vstavljali, kedar se je Bismark iz Gostincea k grofu Andrassyju podal, da bi sklenila carinsko zvezo, na podlagi ktere bi Bismark polagoma Avstriji kri puščal do poslednje kapljice. „Mi ne maramo Prusi postati, mi ostanemo Madjari“, kričali so tadaj in — prav so imeli. Bismark vsled tega na Dunaji ni ničesar opravil, in vidoč, kako da se je na Ogorskem tako rekoč cela časni-karska vojska proti njemu dvignila, je lepo proti domu odrinil in si mislil, le počakajte, bom pa pozneje prišel.

Bismark je jel na to res premišljevat, kako bi vkrenil, da bi brez težave Avstrijo do carinske zveze pripravil. Sprevidel je, da mora pred vsem ovire odpraviti. Te ovire so bile pa v prvi vrsti Madjari, v drugi pa še le cislitvanija. Poslednji ni mogel do živega, pač pa prvim. Bismark je jel misliti na napravo nove nemške carinske postave. Do sedaj so Madjari pri žitni kupčiji na Nemškem posebne dobrine imeli, ker je bilo naše cesarstvo v jedni vrsti s tistimi državami, ki so najmanjšo uvozninsko carino plačevali. „Tukaj-le Vas bom prijel, mislil si je Bismark in sami bodele prišli prosit za carinsko zvezo“.

Kakor je Bismark mislil, tako je tudi storil. Letošnji nemški državni zbor imel je novo nemško carinsko postavo na uvoz ogorskega žita že v tretjem branji pred seboj in jo je sprejel. Obdačeno je tako, da bi ga morali Madjari le v lastno zgubo na Nemško uvaževati. Bismark je s tem dve muhi ob enem počil. Prvič je nemškemu žitu do boljše cene pripomogel, ker mu je ogorskega tekmeča spodbil, drugič je pa Madjarom orožje iz rok zvil, da so stali, kakor dete pri zibel.

Takoj je začel po Ogorski drug veter vleči. Ravno tisti, ki so poprej najbolj kričali proti carin-

ski zvezi z Nemško, so sedaj njeni najgorečniji zagovorniki in Avstriji ne bo družega kazalo, kakor reči: Amen! Madjari vpijejo, da se zveza mora skleniti, sicer je po njih in po njihovem poljedelstvu. Tega pa ne pomislijo, kaj da bo, kedar se bo enkrat carinska zveza sklenila. Madjari pač še niso pomislili, da bodo vsled carinske zveze, ako res do tiste pride, zgrudile se poslednje ograje, ktere nam sedaj naše obrtnike varujejo nemške konkurence, o kateri se tudi na Ruskem že jako britko pritožujejo. Madjarskemu poljedelstvu žrtvovala se bode totranska obrtnija, ob enem pa tudi samostalnost cele Avstrije. Le to vprašamo, kaj pa je država brez eveteče obrtnije? Nič, na pol mrtva reč, ki prej ali pozneje tistemu cepne v naročje, kdor jo je polagoma omamil, oslabil in vsmrtil. Bismark si je carinsko zvezo Avstrije z Nemčijo izmislil, da bi z njo Avstriji obrtne žile spodvezal, iz katerih bi potem polagoma obrtno kri izpil. Nemška obrtnija spodrivati bi jela že prve mesece nas in našo obrtnijo, kar se že sedaj dostikrat godi, ko nemške res da lepe izdelke čuvajo še precej visoki uvozni carinski nastavki.

Čehi, Poljaki in tudi drugi pošteni Avstrijci, h katerim se smemo tudi s ponosom Slovenci prištevati, sprevideli so Bismarkovo nakano že zdavnaj in so se ji jeli na vse kriplje vpirati. Le vzemite v roke katerikoli list teh narodov hočete, vsak bode pisal proti napravi carinske zveze med Avstrijo in Nemčijo, ker je vsak prepričan, da bi bila Avstriji v pogin; ker vsak dobro vé, da bi s tistim dnevom, kedar bi mi tako zvezo podpisali, Avstrija nehala Avstrija biti in bi nemškega carstva prilježnica postala.

In vendar vkljub temu žalostnemu pogledu v bodočnost skoraj ne bo mogoče umakniti se sedanji samoupravni večini državnega zbora madjarskemu zahtevanju in carinski zvezi. Naši poslanci jo bodo prej ko ne dovolili, ker bodo Madjari tako hotli in ker se bodo bali ob državno gospodarstvo priti. Madjarom na ljubo žrtvovala se bode Avstrija, kateri se bo ob enem smrtna obsodba podpisala. Kaj in kako bode z našim poljedelstvom, se ume samo po sebi;

menda nič ali vsaj ne dosti boljše kakor pa z našo obrtnijo. Ako pa tukaj izvor blagostanja vsahne, je dotična država že pri kraji, ker nima nič več od kod jemati za velike svoje potrebe. Madjarskemu žitu bi se dala morda pot proti jugu odpreti, če mu na Nemškem ne bode več mogoče tržiti. Ali pa mu bode kemija prišla na pomoč, da se bo v kaki drugi podobni med svet in v denar spravil. Sicer pa kar naravnost povemo, da je jako malo nade, da bi se carinski zvezi z Nemčijo ubranili, ker nas bodo prisilili k temu — Madjari. Saj imajo Madjari v Avstriji in na Ogorskem že tako povsod prvo besedo, naj tudi le po 30% plačujejo državnih stroškov, mi pa po 70. Ne bomo se na preroški stol vsedali ter naznanovali Avstriji „gorje“, a pri vsem tem se nam kaže le žalostna bodočnost, če bomo hodili po tem potu naprej.

Za otroke nekaj.

(Beseda ob pravem času.)

Tudi za otroke se piše v političnem časopisu? O da; kmalu bote videli zakaj. — Nobeden do sedaj, odkar sije blede luna na zemljo, ni še trdil, da bi otroku ne bilo treba nikake vzgoje. Toda kakšne, to dela nekterim preglavico, da bi se jih smela usmiliti tudi mrzla luna.

Nekteri namreč so gledé vzgoje strašno omejenega in priprostega razuma. Oni pravijo tako: Na vsak način je treba, da so na svetu dobri ljudje, slabih ne potrebujemo. Zato je treba otroka tako vzgojiti, da je dober. Da dosežeš ta namen, rabi vse pripomočke, da bode otrok postal dober. Kaj pa je to: dober? To že vsak vé, saj nas uči tega pamet, vera, postava. Ako tedaj kdo vzgoji otroka tako, da postane dober, ga je prav vzgojil. Ako pomaga palica v ta namen, naj se rabi palica; ako je koristno nad otrokom vedno paziti in ga odvrčati od družine, treba je to storiti, da postane otrok dober. In še to pamet imajo ljudje, ki tako mislijo, kakor sem popisal: da otrok ni kar sam po sebi dober, ampak včasih zeló hudoben, da je torej treba hudobijo pregnati. — Kako priprosta pamet!

LISTEK.

Žumberk.

Krajepisna in zgodovinska razprava.

(Dalje.)

Nasilna smrt kraljice Jere ni mogla zabraniti gubitka Metliške župe, ker je kasneje tudi njen brat ostal v kraljevski milosti. (Kukuljević: Codex diplomaticus Tom. II. p. 185). Ko je pa le-ta leta 1218 zadobil dostojanstvo patrijarha Oglejskega, so bili ti pokolpski hrvatski predeli še bolj zagotovljeni za Kranjsko, ker je patrijarh Oglejski po darovnici nemškega cesarja od l. 1224 v predelih slovenske in kranjske marke tudi nadalje zraven grofov Meranskih vršil vladarska prava, a po izumrtji le-tih zraven grofov Gorških, rodjakov Meranskih in grofov koroških. (Mitth. d. hist. Vereines Krain, J. 1856, p. 39, 42 in J. 1864, p. 17). Od tega časa so ostali kraji Metlike in Žumberka stalno zedinjeni s kranjsko in slovensko marko, a nemški knezovi so poverili obrano mej proti Hrvatski nemškemu križarom (deutscher Ritterorden), ki so leta

1223 držali komende v Metliki in Črnomlju, a še poprej l. 1200 dobili od Ptujkega vojvode Fridrika I. ravno hrvatski kroni otete kraje Velikonedeljske in Središke, braneči na mejah interese germanskega naroda s predznostjo, a s slabo krščansko navdušenostjo od bližnjih katoliških Hrvatov. (Kosina: Zur Geschichte d. deutschen Ordens in Krain. Mitth. 1863. — Kremp. Dogodivšina štajarske zemlje, str. 117).

Hrvatsko-ogorski kralj Bela IV. imel je preveč posla z groznimi Tartari, in dokler je posle strahovite provale državo malo uredil, pa ni mogel resnobno misliti o povrnitvi otujenih delov hrvatskih; razun tega pa je bil tudi po materi Jeri bližnji rodjak knezov Meranskih in njihovih naslednikov, ter tudi Oglejskega patrijarha Bertolda († 1251). Celó kralj sam odstopi zemlje in mesta, kar jih je podedoval po Neži Meranski, vdovi Fridrika Babenberga avstrijskega l. 1263 Zagrebškemu prepoštu Tobiji Bogudu, ali težko da je le-ta kedaj posedoval to dedovino. (Radić po Hormayeru v Mitth. d. hist. Ver. f. Krain 1864, p. 101—103. V diplomu Bele IV. od 7. jan. l. 1263 spominje se Tobias Bogud, Praep. Zag. carissimi filii nostri

Belae ducis Slavoniae Cancellarius. Krčelić: Not. pael., p. 508. Dimitz: Geschichte Krains I. B.) (Kaže pogrešno, da je dar učinjen banu Tomi Bogudu).

Ko se je po smrti koroškega vojvode Ulrika proti Filipu Koroškemu vzdignil kot pretendent za prestol koroški, kteremu je tudi velik del kranjske in slovenske marke podložen bil, mogočni češki kralj Otokar, tetek Filipov, pomagal je Filipu, tedaj tudi patrijarhu Oglejskemu, ogorski kralj Bela IV. in njegov sin Štefan V., ali Otokar zdrobi s krepko roko protivnike, prežene Ogre in Hrvate iz Štajarske in Kranjske ter prisili Štefana l. 1271 na mir, v kterem se je moral le-ta odreči vsem pravicam na Štajarsko in Kranjsko, ter priznati fakične meje, kakor so za kralja Bele IV. postojale. Otokar je povrnil Hrvatski samo nektera zemljišča v Zagorju in Medjumurju, naročito pri Rogateu in Dobri. (Fejer: Diplom. Tom. V. Vol. I. p. 113).

Kakor so takrat po ugovoru predani deli Hrvatske Metlika in Črnomelj v vlast Otokaru, ostali so oni tudi v bodoče skozi tri sto let sledečim vladarjem slovenske marke in grofovije Metlike, ki je pa vendar do končnega zedinjenja s slovensko

Glejte, vse kaj drugega je iznašla novejša izbistrena, vere očiščena pamet! Otrok da naj se vzgojuje tako, da bo postal dober? Kaka bedarija! Otrok je že dober sam na sebi, saj je človek in ima tedaj vse človeške lastnosti. Kar je pa človeško, je popolno, naj si bo karkoli. Vse, kar stori človek, je dobro, je mnogo vredno in edini namen človekov je, da ostane človek. Zarad tega tudi vzgoja ne more imeti drugega namena, kakor pustiti, da otrok ostane človek. Naj se razvija popolnoma po svoje; trmasti otrok naj le ohrani svojo trmo, kajti trma je človeška lastnost in kako bi bilo obžalovati, ako bi se ta dragocenost izgubila od človeškega rodu. Zlasti pa naj one plemenite in pristno-človeške lastnosti otroku ostanejo: napuhnenost — hočem reči — samosvoj ponos, mesenost — to se pravi: zdrava in neprecenljiva človeška čutnost, ta prekrasni biser v naši naravi! — maščevalnost — pravilno: želja braniti samega sebe itd. Vse to mora v človeku, v otroku ostati in zato ne smé niti vetrič pihniti od nikoder, da bi mu kak lasek nagnil na drugo stran, kakor ga je položila narava. Vsa naloga vzgojevanja obstoji v tem, da se odstranijo vsi nasprotni vplivi, zlasti pa ono nepametno vplivanje, da bi otrok postal dober.

To je nauk novejših vzgojevalcev po Rousseaujevem kopitu. Kakor vidimo, je vsa modrost ta: da je vse, kar prihaja od človeka, dobro, popolno; človek tedaj je absolutno popolno bitje in če je na pr. Göthe kako nedolžno deklico za nos vodil, je bilo to posebno popolno, ker se je v tem razodevala človeška narava v vsej svojej lepoti. Omenil sem Göthe-ja zato, ker tudi on jasno oznanjuje omenjeni nauk.

Vem, da se nekterim zdi čudno tako razlaganje, celo onim, ki delajo do pičice po imenovanih načelih. In vendar trdim, da sem stvar popolnoma zadel. Obljubim, da se bom potrudil natančno pokazati, kako velja v vzgoji načelo to skoro vseskozi. Za sedaj samo opomnim: Zakaj pa ne pustite, da bi se otrok zgodaj učil krščanskega nauka? Zakaj je odpravljena v šoli palica? Zakaj se podaja otrokom dandanes, kar se je le mogoče izmisliti in ne najprej to, kar stori otroke dobre? Zakaj je na univerzah popolna svoboda v poučevanju in učenju, kakor da bi dovršen osmošolec mogel soditi že o najimenitnejših učenjaških problemih in bi smel o vsem slišati, ako razume ali ne?

Nekdanja vzgoja je gledala samo na to, da bi človeka osrečila za ta in za oni svet. Prepričani so bili vzgojniki te vrste, da ni treba človeku vsega vedeti, da mu mnogokrat le škodi, ako več vé, kakor je treba; vodila jih je misel, da je pri vzgoji gledati mnogo bolj na voljo otroško, kakor pa na pamet. Dandanes pa velja pravilo: Le odprite mladini vsa vrata, da gredo, kamor hočejo, le prostost ji dajte, da lahko dela po svoje, dobro ali slabo — je vse eno, da je le človeško.

Zakaj pa tako? Zato, ker je po naukih novih modrijanov človek sam — bog in ker prejšnjega krščanskega Boga ni več, zato tudi ne več greha, ni dobrega, ni slabega, ampak samo še — človeško.

Taki nazori se tedaj dandanes v dejanji veljavni prikrito in ne prikrito. Groza nas bi skoro

moralo biti in zdí se mi ko gledam mladino na tej pogubni poti, kakor da kliče: rešite nas.

O, ko bi mogla mladina umeti te moje besede, ko bi otrokom mogel dopovedati, kar se ne dá dopovedati odraslim! Otroci bi slušali, odrasli — stariši in drugi vzgojevalci so trdovratni.

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. julija.

Notranje dežele.

Društvo, ktero je za oskrbljevanje premoženja „Slovaške Matice“ ogerska vlada postavila, pričelo je svojo nalogo izvrševati s tem, da je prevzelo na 2. julija v Turčanskem Šmartnu stoječ muzej „Slovaške Matice“. Bivši matičarji tega vendar niso mogli mirnega srca gledati in so vložili proti takšnemu nasilstvu ugovor, za kterega se pa Madjari prav nič ne bodo brigali. V dotičnem ugovoru so odločno povdarjali krivico, s katero si madjarska vlada „Matično“ premoženje prilastuje; na to je vladni zastopnik oziroma od nje imenovani novi tajnik „Matičinega“ premoženja rekel, da jim ne bodo vzeli zaklade, temveč da se polasté le poslopja, ker ga mislijo ob priložnosti porabiti. Zakladi se družega ne bo zgodilo, kakor to, da ji bodo vsako leto nekaj goldinarjev odvzeli za podporo oziroma nagrado novega društva za oskrbovanje „Matičinega“ premoženja.

Vnanje države.

Na Nemškem se je res nekaj jasni jelo na cerkveno političnem obzorju. Kölnska nadškofija dobila bo novega nadškofa Kulmskega, Krementza, ker je šel pregnani Kölnski nadškof Melchers iz Holandije, kamor je bil pred Bismarkom bežal, v Rim in bo ondi kardinal postal, kakor se je to z grofom Ledohovskim zgodilo. Dalje se bodo tudi vse druge spraznjene škofije in nadškofije zasedle, le za Gnezenjsko-Poznanjsko ni še pravega upanja. Ondi računijo poleg vere tudi z narodnostjo in morajo računati. V Rimu so tega mnjenja, da ne smejo Poljske narodnosti tolikanj žaliti, da bi ondi kakega Nepoljaka za škofa postavili, kajti le-ta škofija ima primat čez vse poljske pokrajine, je ena najstarejših škofij in v najtesnejši zvezi s poljskim plemstvom. V Berlinu pa zopet mislijo, da se mora ravno ondi narodnost od vere ločiti, ker se z njo bodoča vstaja Poljakov podpira in mora na Poznanjsko za nadškofa priti mož, ki bo bolj Prus, kakor pa Poljak in bolj državni uradnik, kakor pa služabnik božji. Ako je resnično, kar časniki pišejo, je menda kurija v to že privolila, da se bodo od slej nadalje katoliški duhovniki le po univerzah izgojevali. To je bila poleg obligatoričnega civilnega zakona jedna poglavitnih točk kulturnega boja. Vse druge v majevih postavah omenjene točke poravnale se bodo polagoma same ob sebi.

Dolgo že ni bilo slišati državnika, ki bi bil tako odkritosrčno govoril, kakor je to novi angleški prvi minister Salisbury predvčeranjem v angleški zbornici storil. Imel je govor o afganistan-skih in egiptovskih zadevah. Gledé prvih pravi Salisbury, da mu družega ne kaže, kakor ondi pričeti in nadaljevati, kjer je Gladstone nehal, če hoče zmedeno politično štrečno vrediti. Pri vsem tem mora pa vedno le lastne koristi pred očmi imeti. Le Zulfikarski prelaz dela mu mnogo preglavice, kterega Rusi za-se zahtevajo, Angleži so ga pa Abduramanu obljubili. Salisbury pravi, da bo gledal, da Zulfikar Afgancem ostane, saj se tako na med-sobojne diplomatske razprave, pogodbe in obljube

ni dosti zanašati. Kar se danes sklene, pravi Salisbury, tisto se jutri ob vgedni priložnosti že rado pozabi. Najbolj pametno je toraj, da poleg vse pri-jaznosti vendar skrbno gradimo trdnjave ob Afgani-stanu, da nas sovražnik ne najde nepripravljenih, kedar bode enkrat proti nam pot pod noge vbral. Tudi Emirju ne smemo več zaupati nego Eusom; vetrnjak je in bo ostal, dokler bo živ. Tudi ondi vtrditi moramo naše meje tako, da se bome kedar bo potreba, lahko vpri na postavljene trdnjave. Kakor je videti, je tudi Salisbury prepričan, da je še vedno v veljavi: „si vis pacem, para bellum“. (Če hočesh mir, pripravljaj se na vojsko.)

Ni še dolgo tega, da smo pričeli Laveleyeve misli o današnjem žalostnem položaji Bolgarov v Macedoniji. Laveleye namreč misli, da bi si Bolgari s tem prav nič ne okoristili, če bi sedaj vstajo pričeli, ker Evropa sploh ni v položaji, da bi jih pri tisti podpirati zamogla. Svetoval jim je, da naj potrpe, kolikor morejo; bo že bolje! „Glas Macedonski“ se pa s temi Laveleyevimi nazori ni-kakor ne strinja, pač pa se od splošne vstaje Bol-garov v Macedoniji vsega dobrega nadja. Zatiranje prihaja od grške in turške strani in je popolnoma neznosno. Posedstva med kristjani skoraj nihče le za ped zemlje nima. Življenje ondašnje raje ni življenje, temveč le životarenje, kajti delati mora za svojega gospodarja Turka ali Grka. Tako je s kmeti. Prav nič na boljem niso meščani, katerih obrtnija se zaradi pomanjkanja javne varnosti ne more zadosti razviti. Pa tudi v verskem oziru so vsega milo-vanja vredni, ker jih po sili poturčiti hočejo. So tudi kraji, kjer raja v maternem jeziku še celo mo-liti ne smé. V političnem oziru so pa Bolgari po Macedoniji reveži brez primere, kajti izročeni so državnim oblastnjam in pa roparjem na milost in nemilost. O kaki prostosti niti govora ni! Sodnijska oblast je dvojna: vojaška in meščanska. Vsak dan so na dnevnem redu poboji, morije, ropanja, požigi, oskrunbe. Da bi se v tem oziru kedaj kaj na bolje obrnilo niti misliti ni, ker raji na izobražbo in napravo socijalnega reda absolutno onega pri-manjkuje, na kar se ona opira. Evropa jim je sicer obljubila za pravico skrbeti, toda današnja Evropa z Bismarkom na čelu se za Bolgare — ker so Slovani — ne zmeni. Trpljenje njihovo presega pa že vse meje, ali je toraj čuda, če so vsi vneti za javni upor z orožjem v roki. Vsakemu je ljubša takoj smrt na bojnem polji, kakor pa neznosno življenje pod turškim jarmom. Zgubiti nima nihče kaj, pridobiti pa vse! Na zunanjo pomoč se jim ni poprej zanašati, kakor kedar se bo že kri prelivala. Začetek morajo sami storiti. Posebno Ru-sija bo mrzla ostala, da so se zatirani bratje dvig-nili. Vstaja se je v resnici tudi že pričela. Vstaši preže v čete zbrani po gorah in gozdi na Turčina. Ni še dolgo, da so trčili skupaj s turškimi vojaki in je blizo 30 mrtvih obležalo. 18 Bolgarov gnali so v verige zakovane v Solun, od koder jih pošljejo v Malo Azijo v prognanstvo. Deset let je sedaj, ko so se zbirali prvi vstaši na srbsko-rusko-turško vojsko. Ko bi velemodri Bismark tedaj ne bil kozla vstrelil in Macedonije in iztočne Rumelije v položaji pustil, v katerem ste sedaj, bi danes ne bilo potreba druge vstaje.

Izvirni dopisi.

Iz Šmarje pod Ljubljano, 6. julija. Ko nam je slavno zastopstvo banke „Slavije“ pred 4 leti briz-galnice dobrotno naklonilo, smo, akoravno lepega dara veseli, vendar zdihovali ter rekli: To orodje nam bo v nesreči le malo, v suši nam pa celó nič koristilo ne bo. Res je, da imajo nekatere hiše vod-njake, pa kaj pomagajo vodnjaki, ki so, ako pogosto ne dežuje, večidel suhi. Treba je bilo dan za dne-vom vodo iz daljave v sodih dovaževati, ali na glavi prinašati, kar je mnogo truda in zamude časa pri-zadevalo. Dne 5. t. m. je bilo pa dopolnjeno in od cerkve blagoslovljeno delo, ki je Šmarijo ime-novanih nadlog rešilo. Dodelan je namreč, hvala Bogu, vodovod, po katerem nam iz 1144 metrov od-daljenega močnega studenca toliko bistre in hladne vode priteka, da se je v eni uri na dveh mestih 3600 litrov natočiti zamore; zraven pa vsa nepo-rabljená voda v velikansko korito prihaja, kjer se živina napaja. Kolike neprecenljive vrednosti ima pa ta naprava tudi za slučaj požara, nas je prepri-čala naša vrla požarna straža, ki je precej po bla-goslovljenji vodovoda svojo izurjenost v obče veselje razodevala ter iz korita, ki vzame 2052 litrov, po nižjih strehah in potem na visoko farovško streho brizgala. Po tej poskušnji smo gotovi, da bode toliko vode po vodovodu nam dohajalo, da bode za vsako potrebo zadostovalo.

Toplo priznanje gré toraj g. F. Thurnherru, mašinistu na Perovem pri Šmariji, ki je to delo vodil in ga v nepričakovano kratkem času v popolno zadovoljnost Šmarske občine dovršil. Bilo je pa to tako hitro izvrševanje le mogoče, ker si je duhoviti

marko in Kranjskem l. 1365 imela svoje posebno področje s posebnim vstavom in povlastmi pod vla-darji iz rodovine grofov Goriških in iz roda Habs-burškega, kateri je dobil (vojvoda Albert III. in Leopold III.) Metliko s Pivko, Pazinom in z Istro l. 1374. (Hitzinger: Die pol. Verhältnisse Krains. Mitth. z. Gesch. Krains, 1856, pag. 26 in 42).

Kar se pa posebej tiče Žumberka, treba je omeniti, da ves današnji obseg ni bil nikdar zedinjen v državnem smislu s Kranjsko, nego so južni pre-deli Žumberka okoli Kostanjevice in Oštra tudi na-dalje ostali pri Hrvatski, pripadajoči za prvih vekov županiji Podgorski, ki je imela svoje sedišče v Pod-gori (današnja sv. Ana), a kasneje županiji Zagrebški, ko so manje plemenske županije okoli polovice štiri-najstega veka v Hrvatski prenehale. Ko so se pre-gledale in razdelile zemlje grada Podgorskega (Turanj pri sv. Ani) ter vredilo posestvo, ki ga je imel po nalogu kralja Bele IV. l. 1249 obaviti hrvatski ban Štefan skupaj z županom Podgorskim, Aleksandrom, spominja se tudi Žumberški Kosta-njevac pri Kupčini ter opisujejo meje tudi nekih Žumberških predelov. (Monumenta historica Hun-gariae od Gustav Wenzela. Diplomataria XII., str. 290.)

Ko so bili kraji Metliški in Žumberški poli-

tično odcepljeni od Hrvatske, razpala je tudi po-časi vsaka zveza cerkvena z Zagrebško škofijo. Da se vse to izvede, trudili so se Oglejski patrijarhi kot vladatelji enega dela Metliške županije, pa nemški vitezi (križari), katerim je stalo mnogo do oddelitve od Zagrebške cerkve radi gmotnih koristi.

Najpoprej je odtrgan od Zagrebške škofije kotar (župa) Gračan, po vsi priliki današnji sv. Križ pri Kostanjevici, in predel okoli Mokric proti Čatežu severno-iztočno od Žumberka. O tem kotaru pravi že Ivan arcidjakon v svojem zborniku (l. 1339), da je od arcidjakonata Goriškega in kotara (dekanata) Metliškega odpal za banovanja Štefana Baborića (okoli l. 1310), kakor mu je to sodenik, bivši takrat banov kancelar, arkidjakon Beksinski ma-gister Dimitar pripovedal. Ostale župe Metliškega kotara sv. Jurja v Vivodini, sv. Križa v Žumberku, sv. Jerneja v Sihensteinu (današnji Šent-Jernej), Matere Božje v Metliki, sv. Martina v Podzemlju, sv. Petra v Črnomlju, sv. kralja Štefana v Semiču in sv. Križa v Vinici so odpale kasneje l. 1330 Go-riškemu arcidjakonatu, a stale so še pod njim pod prednikom Ivana arcidjakonom Petrom. (Tkalčić: Monumenta episc. Zagr. Tom. II., p. 93).

(Dalje prih.)

in nadarjeni gosp. Thurnherr ravno za ta slučaj stroj izumil, s katerim je po do zdaj neznanem načinu cevi vrtal. Namestu da bi se, kakor do zdaj navadno, sveder v hlodu sukali, se zdaj hlod okoli svedra vrti. Tako vrtanje ima pred navadnim tudi to prednost, da se po mehaničnem načinu ne samo ravne, ampak tudi zakrivljene cevi ravno po sredi prevrtajo. Da nam je tako vrtanje mnogo stroškov prihranilo, je lahko umeti, akoravno zraven tega, da gré tako vrtanje naglo od rok, tudi pomislimo, da se borove drevesa posebno ravna tu le redko nahajajo.

Omeniti moram tudi, da je imenovani gospod mašinst iznajdel vzdigač, ki je za slehernega, ki ima s tekočinami kaj opraviti, jako praktično orodje. — Vsa hvala gré g. Thurnherr-ju za njegovo veliko-dušno požrtovalnost. Potrošil je na svoj račun pri izvrševanju dela ne samo za dobro, temveč tudi za lepo delo toliko, da se nismo kaj tacega nadjali in se tudi nadjati nismo mogli. Zarad tega mu dajemo javno zasluženost spričevanje, da si občina, ki bi nameravala vodovod si napraviti, za ta posel bolj umnega in pripravnega strokovnjaka dobiti ne bi zamogla, kakor je g. Thurnherr.

Pripoznanje gré tudi posestniku Janezu Lah-u, ki je g. Thurnherr-a kot tovariš hvalevredno podpiral.

Zahvaljujemo se tudi očitno slavnemu c. kr. orožniškemu oddelku na Grosupljem, vsim udom požarne straže, ki so pri blagoslovljenji toliko modro za lep red skrbeli.

Vesetje pri blagoslovljenji nam je še posebno naša nadepolna šolska mladina povikševala, ker je toliko milo prepevala tej slavnosti primerno pesem v zahvalo za ravno nam dodeljeno dobroto. Tudi govor šolske deklice je bil prav primeren, v katerem je Šmariji srečo vošila, potem pa v živo slikala nadlogo, ko so zarad daljnega pota ali šolske vročine žejni šolarji po hišah za vodo stikali, kako pa bodo zdaj srečni, ko se bodo zamogli iz hladnega vira bistrice vodice nasrkati. Nekatere je to do solz ganilo.

Za vse to se imamo zahvaliti nadučitelju gosp. Borštniku in učitelju gosp. Svetini, ki vesta mladino ne le v potrebnih naukih podučevati, ampak tudi za vse dobro in lepo vnemati.

Andrej Drobnič, dekan.

Iz Gornjega grada, 4. julija. Vdeležba tukajšne slavnosti v proslavo slovanskima blagovestnikoma sv. Cirilu in Metodu bode tako velika, kakor še dosedaj pri nas nikoli in pri nikaki priliki. Saj pa tudi lahko, kajti ljudstvo je samo zahtevalo, da se v proslavo našim apostolom naj kaj velikanskega zgodi in to se bo že zgodilo. Že 11. julija zvečer imamo razsvitljavo, večernico (igra izvrstna godba iz Šmarje) in bakljado, koja priredi požarna bramba. Drugi dan v svitu budnico. Ob 10. uri se sprejemajo procesije, ki pridejo iz bližnjih in daljnih župnij s križem in banderami — a v tem času se bodo tudi sprejemala društva. Ob 10. uri je velika peta sv. maša pri altariju, nad kojim ste podobi sv. Cirila in Metoda in potem procesija, sestavljena iz vseh došlih procesij in društev. Popoldne so litanije z dvema blagoslovoma in „Te Deum“. Po dokončani božji službi priredi „Čitalnica“ koncert na kegljišči in ob 6. uri večerno zabavo.

Priprave za to svečanost so tako velikanske, da jih še ni bilo pri nas nikoli, vse giba in dela, vozi in nosi, da bi se kinča po hišah, vencev po oknah, majev ob cestah itd. ne bo manjkalo. Toraj pridite!

S Krke, 5. julija. Dragi „Slovenec“! Prinesel si bil pred nekaj časom žalosten dopis iz Krke, kako slabo pri nas polje kaže; in da je Dolenjska železnica na slabem glasu. Ali zdaj pa zamorem Ti poročati, da polje se je jako popravilo ter nam obeta še dosti dobre letine, posebno jaro žito; samo Bog nas obvaruj nesreče in hude ure.

Tudi Dolenjska železnica je zopet na boljem glasu in se je 20. in 22. junija pregledovala zemlja, kod da bo šel železniški tir. Ne vé se še ali pojde čez Krško dolino ali čez Trebnje; morebiti tudi še mnogo let ne, a vendar vsaj boljše upanje imamo. Le druga nesreča naše kraje hudo tare in ta je žganjepivistvo. Ne ravno stari možje pripovedujejo, da v našem kraju ni bilo nobene žganjarije in da o žganji skoraj še slišati ni bilo, ali zdaj je pač drugače. Le samo v naši fari jih je 13. In do zdaj so ti prodajalci sami žganje delali iz špirta in vode in posebno so ljubili vodnjake, ker barvati ni bilo treba, in nek krojač prav smešno trdi, da no-

beden teh žganjeprodajalcev nima več ko dva soda, v enemu špirt, v enemu pa vodo in kdor hoče boljšega, natoči več špirta in kdor pa slabšega, več vode. Zdaj se je pa to že toliko razširilo, da že celó sami kmetovalci iz špirta žganje delajo. In to nam je lastna priča: Ko je neki mož zbolel in je zdravnik k njemu prišel, mu je povedal, da so se mu čeva vnele ravno od žganja in da je njegovo življenje pri kraju, in ravno tako se je zgodilo. Toraj spreglejte, da to je gotovo strup. In tudi koliko hudodelstva se zgodi zavolj žganja, ubojev itd. Tega pred ne bo konec, kakor da se bo državna vlada spomnila na svoje podložne, kako hira rod za rod in kako gredó kmetijstva rakovo pot do — bobna. Koliko mladih ljudi je, ki so delavni in delajo po božjih zapovedih; ali loti naj se žganja, potem mu ni mar ne za delo, ne za Boga in ne za Njegove postave. Stopi iz službe, gré po svetu, se klati iz enega kraja v drugega ter postane ljudem v veliko nadlego. Bog daj, da bi se visoka vlada na nas spomnila ter žganje popolno prepovedala, ali pa neznosen davek nanj naložila. Z malimi ali tudi srednimi sredstvi se ne bode nikdar nič doseglo. Z Bogom!

Iz Grgarja, 4. julija. (Nove orglje v Grgarji.) Znano je, da se po slovenskih deželah nahajajo sploh tako lepe cerkve, da nikjer tako. To nam je potrdovalo že mnogo potnikov, ki so že veliko sveta in razne dežele prehodili. In res Slovence je lepota „hiše Božje“ čez vse. Tudi pri nas na Primorskem, dasiravno prebiva tu revni narod, se vendar pozná, da živijo tu Slovenci. Vsaka farna cerkev se smé, če že ne z vsem, pa saj s čem ponášati. Pri nas smo si omislili letos nove orglje, ktere sta nam postavila brata Zupana v Kamnigoric. Za poskus novih orgelj prosili smo znanega orgljarca, g. D. Fajgelja, ki je tudi poslo rad prevzel ter izrazil se sledeče o novih orgljah.

Dné 6. t. m. sem bil v Grgarji, kamor sem bil poklican, da bi poskusil nove, od bratov Ignacija in Janeza Zupana iz Kamnigorice na Gorenjskem postavljene orglje. Imajo pa te orglje sledečo sestavo:

A. V manualu: 1. Principal, 8', ves iz čistega angleškega cina. 2. Fugara, 8', vsa iz cina. 3. Harmonična flauta; v globokem basu 8 lesenih piščali; vse druge iz cina; od g prepriha-joče. 8', itd. 4. Dolce, 4' ves cinast. 5. Gedackt, 8', lesen. 6. Wiener Flöte, 4', 18 piščali lesenih, druge iz cina. 7. Oktava, 4', vsa iz cina. 8. Mikstura, trojnata 2, $\frac{2}{3}$, vsa iz cina. 9. Oktavna vez (Coppel). 10. Pedalni vez.

B. V pedalu: 1. Subbas, 16', lesen. 2. Oktavni bas, 8', lesen. 3. Cello, 8', ves iz cina.

Orglje so narejene na sapnico se stožki (Kegelladensystem). Meh imajo tako zvani „magazin“ na dvoje delajoč, z dvema zajemalnikoma. Sapna sila je vravnana na 85 milimetrov vođenega stebra. Te orglje kažejo krasno ličnost po zunanosti; vsak posamezni spremen zadet je pa popolnoma karakteristično, da se poslušalcu kar sree topi, a skupna sila daje glas veličasten, velikansk, kakoršnega morejo le mojsterske orglje novega, nepresegljivega sistema. (Naši mojstri-skaza naj bi šli k g. Zupanu v nauk, da bi se vsaj naučili, kako je meh uravnati, ki daje enakomerno sapno silo; da bi vsaj zanaprej več orgelj po Primorskem ne kazili. Če se poprava ponesreči pri kakem slabem delu, ni toliko ugovarjati, a če se prav z mehom veliko in drago delo pokvari, to pa je hudo. Pis.)

Manual ima 24 tast in vsak spremen prepoje celo klaviaturo. Pedal ima 24 tast. Mehanika je v vseh delih orgelj jako lahka; za igranje zelo pripravná. Igralna miza, vreditev spremenov in zbiralniki so tako pripravní, da se orgljaveu zdí, kakor bi sedel pri glasovirju. Vse teče gladko in tiho, da je igralec, vaje družih orgelj, kar osupnjen. Orglje te so pripravne za predavanje klasičnih umotvorov Bachovih, Mendelssohnovih in Buztehudejevih; a tudi navadnemu klepaču bodo dobro péle. Ko bi ne bilo pregrešno, bi vrlim Grgarcem orglje kar zavidal.

Namen moj pa ni, za gg. Zupana s tem reklame delati. Saj ono njima, ki že prejemata naročila celó iz daljne Francije, in sta v veliki zadregi, komu bi prvo vslužila, je gotovo ni treba. Da so te orglje kinč v deželi, mi bode vsak nepristranski strokovnjak rad priznal. To pa, da orglje, ki brojijo nad 800 piščal, stanejo samo 1200 gold.,*) je nezasli-

*) V 25. šte. „Soče“ se je vrnila pomota. Orglje stanejo 1350 gld.; pa pri vsem tem ostane cena zelo nizka, temu v resnici prekrasnem delu.

šano; gg. Zupana gotovo pri takem računu ne postaneta bogatina. Slovenci pa se ponosno oziramo na naše izvrstne orgljarje, Zupana in Goršiča, katerih izdelke celó inozemci hvalijo in občudujejo. Smelo trdim, da te orglje morda drugega pogreška ne bodo imele razven tega, da sta jih postavila Slovenci.

D. Fajgelj.

Iz Velehrada, 5. julija. (Svečanost sv. Metoda.) Kratkemu poročilu o današnji svečanosti na Velehradu moram pred vsem še to dostaviti, da so ljudje tukaj prav zdravi, ter da so oni telegrami iz Prage, iz Beča, in sedaj iz Trsta sama domišljija. Verjame jih tukaj le ta, kateri si jih želi. Tako sem zvedel iz Olomuca sledeči zanimiv slučaj. Ko se je prvi telegram o „nalezljivih“ boleznih po Olomucu razglasil, vprašal je nek Olomuški duhovnik telegrafično g. dekana v Velehradu: Je li to resnica? Gosp. dekan mu takoj odgovori: „Bolezni nobene vrste tukaj, vse tendenciozna laž“. (Za enake telegrame izdali so č. g. dekan že 48 gold., pa nasprotnih vendar ne morejo zadušiti). Omenjen vpraševalec Olomuški nese original-telegram na vredništvo tamošnjega židovskega lista, ki je prvi ono poročilo o boleznih prinesel. Pa mislite si, kaj je židov véline. Namesto, da bi bil izvirni telegram iz Velehrada priobčil, in tako ljudi pomiril, spisal je članek, v katerem duhovščini očita nepokorščino, ker uradnim (?) boljše rečeno „ukradenim“ (!) telegramom ne verujoč ogromne procesije na Velehrad snuje. Ves židovski trud bo zastonj. Dasiravno so Slovacom in Šlezijancem (kakor že poprej Čehom) skupno romanje na Velehrad uradno prepovedali — tudi nobeni družbi ne dovolijo korporativno romati na Velehrad, bilo je danes vendar 40 do 45 tisoč romarjev tukaj zbranih. Jutri jih ne bo mnogo manje, ker nas odhajajoče iz Velehrada srečevale so ogromne tolpe ljudi po 1—3 tisoč skupaj. Danes bili so zastopani tukaj vsi slovanski rodovi, od Djakovara do Přemisa — le Rusa in Srba nisi videl tukaj, ker ju nesrečno razkolništvo zadržuje od tega rimskega katoliškega svetišča. Tem bolj zastopani so Poljaci. Tudi ogerskih Slovencev je bilo mnogo tukaj, če ravno so g. „Stuhlrichter“ v Neutri dali izobnati, da bo vsak, ki gre na Velehrad, nazaj gredé na meji moral 5 do 10 gold. plačati!

O velikosti cerkve na Velehradu in o njeni krasoti poročam vam drugič. Danes le še to dostavljam, da za romarje je tukaj dobro preskrbljeno.

Domače novice.

(Grof Hohenwart) sprejel je mandat Ljubljanskega mesta in tukajšnje trgovinske zbornice in bo vsled tega nova volitev na Gorenjskem po kmetkih občinah. Iz tega povoda poslal je izvrševalnemu odboru narodnega kluba prevzvišeni gospod sledeče pismo:

Častitim volilcem državno-zborskega volilnega okraja kmetških občin gorenjskih!

Pri volitvah za državni zbor, dne 28. maja t. l., me je volilni okraj kmetških občin gorenjskih, kterege sem uže 12 let imel čast zastopati v državnem zboru, vnovič odlikoval z volitvijo za svojega državnega poslanca.

Prijetna dolžnost mi je, da vsem svojim častitim volilcem za ta dokaz zaupanja, ki me veseli in časti, izrekam svojo najsrčnejšo zahvalo.

Počastilo me je pa tudi deželno glavno mesto Ljubljana s trgovinsko in obrtno zbornico v Ljubljani z izvolitvijo za državni zbor. Odločil sem se sprejeti to poslanstvo, ono svojega starega in meni jako dragega volilnega okraja, pa ob enem potom c. kr. deželnega predsedstva odložim v roke svojih častitih gospodov volilcev. Prosim Vas pa sprejeti zagotovljenje, da bom vendar istotako vselej pripravljen v državnem zboru potezati se za Vaše posebne koristi in pri tem po vseh svojih močeh podpirati onega, kterege namestu mene za poslanca izvolite.

Sprejmite še enkrat mojo najsrčnejšo zahvalo in ohranite mi tudi še v prihodnje prijazen spomin.

Na Dunaji, 5. julija 1885.

Karol grof Hohenwart l. r.

(Krajcarska podružnica „Narodnega doma“) je pričela svoje delovanje. V Ljubljani ima že nad 5000 udov in te dni prične njen odbor poverjenikom razpošiljati knjižice z markami. Vsaka knjižica ima na platnicah navod, kako pobirati doneske. Da se namreč olajša poverjeniku nabiranje in kontrola tako malih zneskov, kakor jih pobira krajcarska podružnica, daje mu odbor knjižico s krajcarskimi markami v roke.

Vsled tega nima poverjenik nikake sitne pisarije; prejetih krajcarjev ni treba posebej zapisovati, ne posebej shranjevati; kolikor mark mu nazadnje manjka v knjižici, toliko krajcarjev je prejel, toliko jih mora oddati v Ljubljano.

Knjižica ima na vsaki (levi) strani deset predalov, v ktere poverjenik v poljubnem redu piše imena ali znamenja udov svojega okraja; na eni strani ima toraj 10 udov prostor. Vsak ud plača na mesec 1 krajcar, na leto 12, in zato se razteza od vsacega predala proti desni dvanajst mark po krajcarji, ki se prav lahko ena od druge trgajo. Knjižica je tedaj preračunjena za eno leto in za sto udov.

Marke se jemlje od desne proti levi strani. Znamenje I. M. na prvi marki pomeni „prvi mesec“; II. M. na drugi marki „drugi mesec“ itd.

Krajcarski doneski se pobirajo mesečno; za vsak krajcar se odtrga udu v potrdilo ena marka njegovega predala, in sicer tista, ki ima številko meseca, za katerega je plačal.

Če kdo želi za več mesecev skupaj dati udnino, izroči se mu ob enem toliko mark, kolikor je dal krajcarjev.

Ako hoče kdo več na mesec plačevati, nego 1 krajcar, odpre se zanj v knjižici toliko predalov, kolikor na mesec krajcarjev daje; toliko mark se mu tudi ob enem izroči.

Marka naj se pri plačilu nekoliko natrga, v znamenje da je obrabljena.

Po markah, ki še stojé v knjižici, poverjenik lahko vidi, kateri udje so že storili svojo dolžnost, kateri pa ne. One, ki so pozabili na mali donesek, naj blagovoljno potirja in jim izroči zaostale marke.

Ko bi kak ud plačal, a ne hotel marke vzeti, naj jih povernik kljub temu odtrga, a potem takoj vniči.

Prejeti denarji se v poljubnih časih pošiljajo v Ljubljano ali pa koncem dvanajstega meseca, toraj takrat, ko je prodanih vseh 1200 mark in je knjižica prazna. Z zadnjim zneskom vred priloži naj se tudi knjižica.

Pred pošiljatvijo naj si poverjenik od nabračnega denarja vračuna poštino, da ne bode sam na škodi.

Denar in pisma naj se pošiljajo pod naslovom:

Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“

(Dr. Jos. Staré)

v Ljubljani.

Poverjenikov se je že veliko število oglasilo, celo telegrafično dobil je odbor ponudbe od odličnih rodoljubov — pač najlepši dokaz, da je ideja krajcarske podružnice padla na rodovitna tla.

Na delo tedaj rojaki!

(Nekaj za šole in šolske vodje.) Konec šole se je tudi po deželi jel približevati. Ker se ondi še ni opustila lepa in posnemanja vredna navada, da se konec leta pridnim učencem in učenkam dajo lepe in podučne knjižice v spomin njihove pridnosti, ne moremo si kaj, da ne bi na tem mestu opozorili na knjigo za take priložnosti jako umestno. „Izgledi bogoljubnih otrok“, so nam na mislih, katerim je spisovatelj g. Ant. Kržič, katet v Ljubljani. Res je ni kmalo knjižice, ki bi se ljubi mladini bolj priporočevati smela v kratkočasno in spodbudno berilo, kakor je ravno omenjena. Ta knjižica ima sedaj poleg svoje dragocene notranje vrednosti tudi jako lično zunanje lice; dobiva se namreč poleg broširanih in kartoniranih tudi jako krasno vezana v rudeče platno, kakor je iz oglasa razvidno. Gledé notranje vrednosti in vnanje ličnosti ji je tudi cena jako nizka!

(Souvanova velikotrgovina) praznovala je 1. julija svojo petdesetletnico in sta sedanja načelnika te trgovine gg. Franc in Ferdinand Souvan ob tej priliki podarila trgovskemu bolniškemu in podpornemu društvu srebrne rente za 500 gld. Če se kdo te petdesetletnice nesebično veseli, radujemo se mi nad njo iz celega srca ter ji vošimo še petkrat

petdeset let najboljši uspeh in najmilejo srečo. Firma Souvan je ena tistih slovenskih velikotrgovskih firm, ktere narodnostna podjetja po možnosti podpirajo.

(Pogreb) ranjcega g. Zeschkota včeraj popoldne je bil izredno velikansk in se ga je posebno veliko kmetiškega ljudstva vdeležilo, katero je po raznih od ranjcega vstanovljenih tovarnah na delu. Poleg teh vdeležili so se pogreba najvišji dostojanstveniki Ljubljanski.

(Zrelostni izpiti) na tukajšnjem moškem učiteljski so se završili v preteklo soboto. Izpit delalo jih je 21; od teh jih je padlo 5 za jedno leto, 2 pa na 2 meseca. Na ženskem oddelku prične se zrelostni izpit v ponedeljek na 13. t. m.

(Za c. kr. okrajnega sodnika) v Ribnico pride c. kr. sodnijski pristav iz Ilirske Bistrice g. Franc Višnikar.

(Okrajna posojilnica v Krškem), registrovana zadruga z neomejeno zavezo, ima svoj uradni dan vsak torek. Takrat je ob 1/4. uri popoldne vselej seja načelstva, pri kateri se sprejemajo novi udje in dovoljujejo posojila.

(V Pulji) pregledovala sta nadvojvodi Albrecht in Viljem včeraj zjutraj ob 1/2.7. uri vojake, ki so stali na velikem vežbališču. Bili so slovenski polk št. 97, slovenski topniški batalijon, pomorščaki, pomorsko topništvo iz „Novare“ in pa pomorski gojenci. Defilovanje je bilo pred pomorsko vojskarnico. Po vojaškem pregledu ogledala sta si visoka gospoda utrdbine in pomorski arzenal; od ondot podala sta se na oljkin otok, kjer imajo v delu veliko kazematnico „cesarjevič Rudolf“.

(Toča.) Iz Starega trga pri Ložu se nam poroča: Za veseljem pride žalost; to smo pri nas čutili. — Dan radosti in veselja bil nam je dan 5. julija, ker ta dan so nas obiskali premil. knezoškof in so zakrament sv. birme delili. Precej drugi dan se je veselje v žalost spremenilo, saj nekterim, kajti toča je vničila vse poljske pridelke ene vasi. Škode je 2000 gld., kakor pravijo.

(Iz poštne hranilnice.) Te dni razpošiljana okrožnica imenovanega zavoda priobčuje račun za mesec junij. V tem času se je 178.606krat vložilo za 21.163.341 gld., izplačil bilo je 70.971 v znesku 20.747.896 gold. Na VII. skupino (Tirol-Primorje-Dalmacija) pride 9935 vlog z 1.264.052 gold. in 3093 izplačil za 735.887 gold.; na VIII. skupino (Štajarsko - Kranjsko - Koroško) pa 12.997 vlog za 1.507.960 gold., a vračil 3200 za 539.064 gold. Od 12. januarja 1883 vložilo se je 175.750.536 gld., vrnilo pa 152.232.491 gold. Skupno število izdanih „vložnih knjižic“ je 627.090, teh je sedaj v prometu 468.606, med njimi 8830 nemško-slovenskih. „Rentnih knjižic“ je 7376 v vrednosti 3.649.500 gold. „Borzo poročilo“ pravi, da je privatnim papirjem manjkalo spekulantom, a tudi gledé državnih listin ni omenjati kaj posebnega, jedina 5% papirna renta je poskočila za celi odstotek, gibala se je med 98-50 in 99-55, obdačena papirna renta pa med 82-50 in 82-75, srebrna renta 83-20 in 83-45, zlata renta 108-10 in 108-80. Današnji kurz pové „Slovenec“ na dotičnem mestu, poglej tam. Okrožnica priobčuje slednjič sestavek o poštini hranilnicah na Nemškem, zanimiv po „Wiener Zeitung“ posneti članek o flori na bankovcih, sklepoma je od besede do besede predstavljen neki dopis, ki ga je o poštni hranilnici priobčil „Slovenski Gospodar“ dne 28. maja letos.

Telegrami.

Dunaj, 8. julija. Umrl je baron Wodianer.

Budapešt, 8. julija. Bolgarski knez je dospel semkaj in pregleduje razstavo.

Petrograd, 8. julija. „Journal de St. Petersburg“ pravi gledé Salisburyjevih izjav v gorenji zbornici: Nočemo se bolj natanko in določno izraževati nego Salisbury, zadosti nam je, če imajo Britanci dobro voljo, da se napravi sporazumljenje.

Carigrad, 8. julija. Vihar je razrušil v Angori 300 hiš.

Tuji.

6. julija.

Pri **Maliču**: Immergut, trgovec, z Dunaja. — Dr. A. Bauer, preds. kupč. zbornice, iz Ljubna. — Roza Secharl, uradn. soproga z družino, iz Beljaka. — Pavel Czerwiakovsky, trgovec, s soprogo, in Janez Somacompagna, agent, iz Trsta.

— Janez Bugeje in Anton Suvan, trgovec z lesom, iz Malte. — Josip Gruber, krčmar, in Josip Testin, trg. z usnjem, iz Kočevja. — Peter Mally, strojar, iz Tržišča. — Janez Nedog, c. kr. sodn. pristav, iz Ljubljane.

Pri **Stonu**: Emil Homes, tehnikar, G. Heitz in Henrik Seligmann, trgovec, z Dunaja. — Dr. Fr. vitez Sandrinelli, vpok. predsednik, Jos. Grasič, c. k. uradnik, Dr. Art. Gattorno, zasebnik, s soprogo, Nikolaj Bartoletti in Ant. Ulrich, trgovec, iz Trsta. — M. Mosearda, inženir, iz Rovinja. — J. Heller, c. kr. uradnik mornarice, s soprogo, iz Pulja. — Dr. Martin Stiglic, vseučilišni profesor, iz Zagreba. — Šimen Kless, c. k. vpok. uradn. ravnatelj, iz Celovca. — Frane Mlakič, s soprogo, iz Hrastnika.

Pri **Tavčarji**: Jak. Joukowsky, zasebnik, iz Petrograda. — Ring, trg. pot., iz Hannoverja. — Josip Kollmann, trg. z ogljem, z Dunaja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Andrej Juraček, zasebnik, in Janez Zeller, zasebnik, z nečakinjo, iz Gradca. — J. Doktorič, zasebnik, iz Gorice. — Gregor Pogačnik, zasebnik, iz Kirschen-theura. — Kavčič, inženir, iz Celja.

Za kapelo ss. Cirila in Metoda v novi cerkvi Jezusovega presv. Srca v Ljubljani

so darovali č. gg.:

Dr. Jos. Muršec v Gradcu	2 gl. — kr.
Jožef Krčon, župnik v Predosljih	3 „ — „
Janez Zupančič v Radomlju	5 „ — „
Dr. Ivan Križanič, stolni korar v Mariboru,	5 „ — „
Anton Jentl, trgovec v Ljubljani,	3 „ — „
Ign. Linsler, posestnik v Brežicah,	2 „ — „
M. Poč, kurat v Sturijah,	2 „ — „
Stari Boštjan Leskovic	1 „ — „
Dr. Frano Detela v Dunajskem Novem Mestu	3 „ — „
A. Roblek	3 „ — „
J. Lavrenčič v Postojni	1 „ — „
Jakob Gomilak, nemški govornik v Trstu,	3 „ — „
Vevkoslav Vavpetič	2 „ — „
F. D. duh. v Sent-Petru pri Gradcu,	2 „ — „
Rodbina Ivan A. Kuralt v Radečah,	2 „ — „
Jože Stančič, not. koncip. v Kamniku,	2 „ — „
Matevž Preželj, župnik v Mavčicah,	16 „ — „
Jan. Bizjan, kurat c. k. kaznilnice v Begunjah,	2 „ — „
Dr. Fr. Gross v Ptuj	2 „ — „
Štefan Kafol v Gorici	5 „ — „
Jakob Fon, vikar v Steržičah	2 „ — „

(Dalje prih.)

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

8. julija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 60 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 45 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 05 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 45 „
Akcije avstr.-ogerske banke	865 „ — „
Kreditne akcije	285 „ — „
London	124 „ 50 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 87 „
Ces. cekini	5 „ 89 „
Nemške marke	61 „ 10 „

Za darila mladini

o raznih prilikah, pa tudi odrasčnim, posebno priporočamo naslednje spise, katerim je spisovatelj č. g. Ant. Kržič in so zdaj naša lastnina:

Izgledi bogoljubnih otrok iz vseh časov krščanstva.

- I. del, drugi natis 1882 str. VI, 151.
- II. „ „ 1885 „ V, 160.
- III. „ prvi „ 1883 „ IV, 172.

Vsaki zvezek stane mehko vezan 30 kr., kart. 40 kr. krasno v platnu vezan 60 kr., vsi trije deli skupaj krasno v platnu vezani veljajo le 1 gld. 50 kr.

V posebnih sešitkih se tudi dobi:

Sv. Germana, izgled krščanske potrpežljivosti.
Cena 5 kr.

Sv. Marije Magdalene Paciške mladostna leta.
Cena 5 kr.

To delo je že po „Zg. Danici“ dovelj znano. Ko se je tudi v posebnih zvezkih izdalo, je bilo z veseljem sprejeto, po raznih časnikih vgodno ocenjeno in jako priporočano. — Posebne prednosti tem zvezkom so: 1. Zanimljiva in raznovrstna tvarina iz raznih stanov in časov. O njej piše pisatelj v uvodu I. zvezka: „Menim, da prav sodim, če pravim, da med drugim so zlasti lepe zgodbe in zgledi tisto oralo, katero najljubše seže v rahlo zemljico mladostnega srca in ob enem zaseje v njem seme, ki ne more ostati brez dobrega sadu. In sicer pred vsem take zgodbe, pri katerih ni treba mlademu čitatelju še vpraševati, so li resnične ali ne?“ Tvarina je tako razdeljena, da se v prvem zvezku opisujejo zgledi iz sedanjega veka; drugi zvezek sega že bolj v oddaljene čase; slednji pa se čedalje bolj bliža začetku krščanstva. — Pridjalo bi se že lahko mnogo, kakor pravi pisatelj v uvodu III. knjige, a knjiga bi se morala podražiti in marsikaj bi se moralo ponavljati. Zdjaj pa je zlasti poskrbljeno za različenost in mikavne prizore. 2. Lahko umevna pisava. „Cvetje iz vrhov sv. Frančiška“, ki se samo odlikuje po lepi slovenščini, piše (I. l. 9. zv.): „Mi vsim našim bralcem, zlasti starešem, katetom in učiteljem, ki imajo mladim za dobro, tečno berilo skrbeti, toplo priporočamo te lepe knjižice. Našli bodo v njih tisto pristočno, deteje ljubeznjivo pisavo . . .“ Posebno rabno dela knjigo to, da je vsak večji popis razdeljen v več oddelkov s primernimi napisi, uvodi itd. 3. Namen, v resnici koristiti mladini, ki tu lahko razvidi, kako so mladi svetniki in svetnice se morali vojskovati in premagovati, da so to postali, kar so. Zato tudi prof. A. Zupančič v „Pastirstvu“ (I. del, str. 230) posebej priporoča gg. katetom te knjige. 4. V primeri z družimi enakimi knjigami jako nizka cena! Zeleti je toraj, da se to koristno delo še pridniše razširja med Slovenci nego do zdaj.

(7)

Katoliška Bukvarna.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.